

3 برکناری و يك استعفا در شبکه بانكي

مدیر عامل بانک صادرات و عضو هیات‌مدیره بانک ملي برکنار شدند اما مدیرعامل بانک ملي استعفا داد ...

مدیر عامل بانک صادرات و عضو هیات‌مدیره بانک ملي برکنار شدند اما مدیرعامل بانک ملي استعفا داد

3 برکناری و يك استعفا در شبکه بانكي

با روشن شدن ابعاد جدیدی از بزرگ‌ترین اختلاس تاریخی اقتصادی کشور، دیروز سونامي غیرمنتظره استعفا و برکناری در سیستم بانكي ایجاد شد و 3 بانک از 7 بانک درگیر اختلاس را درنوردید.

به گزارش خبرنگار ما، دیروز دست‌کم 4 مقام ارشد بانكي در 3 بانک بزرگ دولتي و خصوصی کشور استعفا داده، برکنار شده یا در معرض برکناری قرار گرفتند.

از این 4 مقام، 2 مقام در بانک ملي، يك مقام در بانک صادرات و يك مقام در بانک سامان درگیر سونامي اختلاس شدند.

از سوي دیگر احتمال دارد امروز و فردا نیز اخبار مشابهی از برکناری سایر مقامات بانكي درگیر در اختلاس منتشر شده و حتي این سونامي بزودي به بانک مرکزي و وزارت اقتصاد نیز برسد.

ورود دیرهنگام دولت

با وجود سکوت و انفعال نسبی چند هفته اخیر، دیروز دولت به یکباره اعلام کرد، کمیته‌ای به نام کمیته منتخب دولت تشکیل داده و این کمیته شروع به شناسایی و معرفی مقصران این اختلاس در سیستم بانكي کرده است. وزرای کشور و اقتصاد و رئیس کل بانک مرکزي از اعضای این کمیته معرفی شده‌اند، حال آن‌که 2 نفر از 3 عضو یادشده هم‌اکنون در کشور حضور ندارند و احتمالاً امروز پس از شرکت در اجلاس صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی در واشنگتن وارد کشور می‌شوند.

تشکیل این کمیته در حالی اعلام می‌شود که تاکنون دولت بجز همکاری حاشیه‌ای با قوه قضاییه و تشکیل کمیته اطلاع‌رسانی، فعالیت مستقل دیگری در این ماجرا نداشت و تمام رهبری ماجرا را با وجود مسوولیت ماهوی دولت به قوه قضاییه و مسوول ویژه تعیین شده آن – غلامحسین محسنی‌اژه‌ای – سپرده بود؛ اما اعلام یکباره تولد این کمیته و برکناری مدیران بانكي از سوي آن نشان داد که دولت دست‌کم از این پس می‌خواهد حضور فعالانه‌ای در پرونده اختلاس بزرگ داشته باشد و از حاشیه به متن این ماجرا بیاید و تاخیر واکنش خود را با این اقدام حداقلی جبران کند.

اکنون باید دید نماینده ویژه رئیس قوه قضاییه در این ماجرا و کمیته دولت چگونه با یکدیگر کار کرده و برآیند این همکاری موازی چه سرنوشتی را برای ماجرا رقم خواهد زد؛ هرچند بسیاری از ناظران و کارشناسان اقتصادی از دولت انتظار داشته و دارند که واکنش قاطعانه‌تر و شایسته‌تری نسبت به این ماجرا در سیستم بانكي – که زیرمجموعه قوه مجریه است – نشان دهد. شاید عذرخواهی رسمی وزیر اقتصاد و رئیس کل بانک مرکزي به عنوان نمایندگان دولت در سیستم بانكي کمی از بار مسوولیت قوه مجریه در این ماجرا بکاهد؛ اما این اتفاق تاکنون نیفتاده و فقط به تشکیل همین کمیته دولت بسنده شده است.

استعفا و برکناری

نخستین بمب خبری دیروز استعفای محمودرضا خاوری، مدیرعامل بانک ملي بود. با وجود آن‌که به نظر می‌رسد بانک ملي در ایجاد و شکل‌گیری اولیه این اختلاس دخالتی مستقیم نداشت و احتمالاً فقط به خاطر ضعف نظارت، سهل‌انگاری و عدم رعایت مقررات موجبات خروج بخش اعظم وجوه اختلاسی از سیستم خود را فراهم کرده بود؛ اما مدیرعامل آن قبل از اعلام هرگونه واکنشی از سوي بانک اصلی درگیر اختلاس – صادرات – استعفا داد. براساس اخبار منتشره از حدود 2860 میلیارد تومان رقم سوءاستفاده مالی، 2000 میلیارد تومان آن از بانک ملي خارج شده که برابر با کل سرمایه و دارایی‌های بزرگ‌ترین بانک کشور است.

اما باز هم این بانک را نمی‌توان مسبب اصلی اختلاس دانست و از این جهت استعفای مدیرعامل آن نیز در راستای تقویت فرهنگ #171 پذیرش مسوولیت» و #171 استعفا در صورت قصور و سهل‌انگاری» ارزشمند محسوب می‌شود.

خبر استعفای خاوری ابتدا در برخی رسانه‌های غیررسمی منتشر و توسط روابط عمومی بانک ملي تکذیب شد؛ اما سرانجام خود وزارت

اقتصاد متن کامل استعفا و موافقت وزیر اقتصاد با آن را روی سایت خبری خود - شارا - قرار داد. این در حالی است که مدیرعامل بانک ملی، وزیر اقتصاد و رئیس کل بانک مرکزی هر سه در واشنگتن بوده‌اند و لذا این احتمال وجود دارد که در همانجا جلسه مشترکی برگزار کرده‌اند و خاوری در همان واشنگتن استعفا داده و پذیرفته شده و خبر آن در داخل کشور منتشر شده است.

متن استعفای مدیرعامل بانک ملی که دانشجوی دکتری در مرکز مدیریت سوئیس در رشته حقوق تجارت بین‌المللی دیوان داوری لاهه است چنین است:

«#بسم الله الرحمن الرحيم

جناب آقای دکتر سیدشمس‌الدین حسینی

وزیر امور اقتصادی و دارایی

احتراما سوءاستفاده گروه سرمایه‌گذاری امیرمنصور آریا، از ابزارهای تامین مالی بانکی خشم افکار عمومی را برانگیخت و موجب قضاوت‌های متفاوتی در مورد عملکرد نظام بانکی کشور شد.

گرچه ریشه اصلی این سوءاستفاده در بانک صادرکننده اعتبارات اسنادی بوده و تردیدی در مسوولیت بانک صادرات نمی‌باشد، لیکن اداره کل امور شعب بانک ملی ایران هم با تجاوز از حدود اختیارات، بدون توجه به دستورات کتبی اینجانب و عضو ذی‌ربط هیات‌مدیره و نقض تذکرات کتبی مدیریت امور اعتباری و مدیریت امور نظارت و بازرسی، با قبول ریسک فوق‌العاده عظیمی در تنزیل اعتبارات اسنادی (صرفاً به اتکالی تعهد قطعی بانک صادرات ایران) در شکل‌گیری این پدیده شوم بی‌تاثیر نبوده است.

لذا اینجانب از طرف خود و کارکنان شریف و زحمتکش بانک ملی ایران با ابراز تاسف از عملکرد اداره کل امور شعب مناطق آزاد، از محضر مقام معظم رهبری و ملت شریف ایران عذرخواهی کرده و ضمن تأکید بر بقای مسوولیت بانک صادرات ایران، به احترام افکار عمومی، استعفای خود را تقدیم حضور جنابعالی می‌کنم.

بدیهی است دفاع از شخصیت حقیقی خود را موکول به فرصت مناسب نموده و از خداوند بزرگ توفیق و عزت همه خدمتگزاران امین و دلسوز نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران را خواهانم.»

در همین حال وزارت اقتصاد نیز مدعی شد کمیته منتخب دولت، مسوولیت بانک ملی در این ماجرا را شناسایی کرده است که گزارش آن را بزودی منتشر خواهد کرد. استعفای خاوری در حالی رسانه‌ای شد که خبری از استعفای متهم اصلی ماجرا - محمد جهرمی مدیرعامل بانک صادرات - نبود و وی همچنان سکوت کرده بود.

برکناری 2 مدیر دیگر بانک ملی

بنا به اعلام کمیته منتخب دولت، سیدشمس‌الدین حسینی همزمان با پذیرش استعفای مدیرعامل بانک ملی، فرزاد احمدی، عضو هیات‌مدیره بانک ملی را نیز از کار برکنار کرده است. چارت موجود در سایت بانک ملی وی را عضو هیات‌مدیره می‌داند که 3 اداره امور بین‌الملل، امور حقوقی و پیگیری وصول مطالبات معوق و مدیریت امور مستقل منطقه آسیا و خاورمیانه زیر نظر وی فعالیت می‌کردند. اما علت برکناری وی ظاهراً به علت نقش اداره امور شعب مناطق آزاد بانک ملی در اختلاس 3 هزار میلیارد تومانی بوده است که به گفته مسوول پرونده در قوه قضاییه در شعبه ملی جزیره کیش رخ داده است.

در متن استعفای خاوری نیز به این امر اشاره شده و از عملکرد اداره کل امور شعب مناطق آزاد این بانک که زیر نظر عضو یادشده هیات‌مدیره بانک ملی بوده، ابراز تاسف شده است. البته احتمال می‌رود در روزهای آینده رئیس اداره امور بین‌الملل بانک ملی و رئیس اداره امور شعب مناطق آزاد بانک ملی که 2 زیرمجموعه عضو برکنار شده هیات‌مدیره هستند نیز از کار برکنار شوند.

این گزارش می‌افزاید: در همین حال احتمال برکناری سومین مقام ارشد بانک ملی نیز در روز جاری وجود دارد. همان گونه که در متن استعفای مدیرعامل بانک ملی آمده، اداره کل امور شعب بانک ملی نیز با تجاوز از حدود اختیارات خود در بروز این اختلاس شریک بوده است. لذا احتمال می‌رود عضو دیگر هیات‌مدیره این بانک که کل شعب بانک ملی در کشور را مدیریت می‌کرده نیز از کار برکنار شود. براساس چارت بانک ملی عضو هیات‌مدیره یادشده 3 زیرمجموعه دارد که شامل مدیریت امور شعب تهران، مدیریت امور شعب غرب کشور و مدیریت امور شعب شرق کشور می‌شود.

عصر ديروز و پس از استعفای مدیرعامل بانک ملی، باز هم سکوت محمد جهرمي - مدیرعامل بانک صادرات - شکسته نشد و وي مسوولیت خود را در ماجرای اختلاس بر عهده نگرفت تا اینکه برکنار شد. براساس اعلام وزارت اقتصاد، کمیته منتخب دولت محمد جهرمي را از سمت مدیرعاملی بانک صادرات برکنار کرده است. براساس اطلاعیه رسمی منتشره کمیته منتخب دولت پس از بررسیها، قصور مدیریت بانک صادرات را در نظارت بر عملکرد شعب این بانک از جمله گشایش اعتبارات اسنادی غیرمجاز در این بانک محرز دانست و به عزل مدیرعامل این بانک رای داد.

اطلاعیه می افزاید: این کمیته مسوولیت اصلی را برعهده بانک صادرات به عنوان گشاینده اعتبارات اسنادی می داند و از آنجا که نظارت لازم برای گشایش اعتبارات اسنادی انجام نشده است صلاحیت مدیرعامل بانک صادرات مخدوش و حکم به عزل وی داده شده است.

البته هنوز حکم عزل مدیرعامل بانک صادرات رسمی نشده، چرا که این بانک ظاهراً خصوصی محسوب می شود و لذا برکناری مدیرعامل آن در اختیار رئیس کل بانک مرکزی است که احتمالاً امروز از واشنگتن و از راه آلمان وارد می شود. هر چند نگاهی به ترکیب سهامداران بانک صادرات نشان می دهد این بانک در واقع دولتی و به ظاهر خصوصی است. چرا که هم اکنون 89 درصد سهام آن شامل 20 درصد سهام مدیریتی دولت، 29 درصد سهام در حال واگذاری که هنوز در اختیار دولت است و 40 درصد سهام عدالت که آن نیز به وکالت از سهامداران در مالکیت وثیقه ای دولت است، در اختیار دولت بوده و لذا امکان برکناری قطعی مدیرعامل آن از سوی دولت وجود دارد.

با این حال برکناری جهرمي به این شیوه در برابر حجم مسوولیت وی در این اختلاس زیاد قانع کننده و کافی به نظر نمی رسد.

خبرنگار ما کسب اطلاع کرد که ممکن است در روزهای آینده 2 عضو هیات مدیره بانک صادرات که مسوولیت معاونت اعتبارات و معاونت بازاریابی و شعب این بانک را برعهده دارند نیز برکنار شوند و تغییراتی پایه ای در هیات مدیره بانک صادرات ایجاد شود.

پای بانک های خصوصی نیز به میان آمد

بخش دیگری از سونامی استعفا و برکناری مدیران ارشد بانکی به بانک های خصوصی دخیل در ماجرا نیز رسید و در اولین اقدام کمیته منتخب دولت اعلام کرد که مدیرعامل بانک سامان برکنار شده اما برکناری رسمی وی به خاطر خصوصی بودن این بانک، منوط به بازگشت محمود بهمنی و انجام رسمی کار توسط وی است. در اظهارنظر این کمیته آمده است که بانک سامان به همراه بانک ملی یکی از دو بانک اصلی تنظیم کننده اعتبارات اسنادی به کار رفته در اختلاس است و به دلیل رعایت نکردن سقف های مجاز اعتباری تصمیم به اصلاح و برکناری وی گرفته شده است. مدیرعامل فعلی بانک سامان «ولی ضرابیه» است که مهندس الکترونیک و دارای کارشناسی ارشد مالی از لندن است. وی یکی از بنیانگذاران موسسه اعتباری سامان اقتصاد است که بعداً تبدیل به بانک سامان شد. ضرابیه قبلاً معاون و قائم مقام مدیرعامل بانک سامان بوده است.

این گزارش می افزاید: طبق اخبار منتشره بانک پارسیان نیز از جمله بانک های خصوصی درگیر در ماجرای اختلاس است و لذا این احتمال وجود دارد که در روزهای آینده سونامی تغییرات در سیستم بانکی به سایر بانک ها نیز برسد.

زمزمه استیضاح

در همین حال تحرکات مجلس برای استیضاح وزیر اقتصاد افزایش یافته و این احتمال را تقویت کرده است که این استیضاح بزودی تسلیم هیات رئیسه مجلس شود.

در این باره یکی از طراحان طرح استیضاح وزیر اقتصاد از افزایش تعداد امضاهای طرح استیضاح به 20 امضا خبر داد و «واگذاری غیرقانونی شرکت های دولتی» و «اختلاس بزرگ» را محورهای اصلی آن عنوان کرد.

عزیز اکبریان، نماینده کرج در گفت وگو با فارس گفت: به دلیل رسوایی بزرگ تخلف در سیستم بانکی کشور که براساس آن 3 هزار میلیارد تومان از سیستم بانکی کشور تخلف مالی یا اختلاس شد، برخی نمایندگان تصمیم گرفتند وزیر اقتصاد را استیضاح کنند.

وی افزود: این سوءاستفاده از بانک های صورت گرفته که رئیس شورای عالی بانک ها وزیر اقتصاد است؛ وزیر اقتصاد باید اولین نفری باشد که پاسخگویی وقوع این اختلاس است، البته در کنار وی، روسای بانک مرکزی، بانک صادرات و سایر بانک ها نیز باید پاسخگو

باشند، اما از نظر قانوني وزير اقتصاد بايد به مجلس پاسخگو باشد.

وي تصريح كرد: بجز پرونده اختلاس 3 هزار ميليارد توماني، موارد ديگري هم وجود دارد كه نمايندگان به آن استناد كرده‌اند كه از آن جمله مي‌توان به واگذاري شركت‌هاي دولتي با توصيه و دستور مقامات مافوق و خارج از تشريفات قانوني به افراد مختلف، اشاره كرد.

اكبريان ادامه داد: تعلل در اداره سيستم بانكي كشور نيز از جمله ديگر مصاديقي است كه در مورد استيضاح وزير اقتصاد، نمايندگان به آن استناد كرده و خواستار انجام استيضاح هستند. وي خاطرنشان كرد: مردم امروز انتظار ندارند، نظامي كه براي آن 220 هزار شهيد داده‌اند، امروز چنين تخلفي در سيستم بانكي آن رخ داده و باعث بي‌اعتمادي مردم به اين سيستم شود.

طراح طرح استيضاح وزير اقتصاد در ادامه از افزايش تعداد امضاهاي استيضاح سيدشمس‌الدين حسيني خبر داد و گفت: در حال حاضر اين استيضاح بيش از 20 امضا داشته و در واقع دو برابر حد نصاب امضا دارد.